

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ

***Odborná způsobilost pro nakládání s přípravky
na ochranu rostlin***

Odbor rostlinolékařské inspekce

Ing. Petr Born,

Ing. Marie Proňková, Ing. Miloslav Linhart

Ztracená 1099/10

161 00 Praha 6

e-mail: petr.born@ukzuz.cz

www.ukzuz.cz

Nakládání s přípravky na ochranu rostlin vyžaduje nezbytné odborné znalosti, dovednosti a důsledné dodržování pravidel správného a bezpečného zacházení s přípravky, které omezují rizika jejich vedlejších nežádoucích účinků na zdraví lidí, zvířat a na životní prostředí. Základním principem odborné způsobilosti je pravidelné získávání základních a doplňujících znalostí na úseku ochrany rostlin a ochrany zdraví lidí.

Zákonná povinnost odborné způsobilosti pro fyzické a právnické osoby při používání přípravků v rámci profesních činností je v České republice zavedena od roku 2006.

K odborné způsobilosti se váží předpisy:

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES, článek 5, kterou se stanoví rámec pro činnost společenství za účelem udržitelného používání pesticidů.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů.

Vyhláška č. 206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky.

Stupně odborné způsobilosti:

Odborná způsobilost je vázána pouze na fyzickou osobu, nelze ji získat jako právnická osoba. Prokazuje se vydaným osvědčením, které se podle profesní činnosti při nakládání s přípravky na ochranu rostlin rozděluje na 3 stupně:

I. stupeň – fyzická osoba, která v rámci svých profesních činností nakládá s přípravky na ochranu rostlin. Jedná se především o osoby, které aplikují přípravky na ochranu rostlin, obsluhu postřikovačů, tzn. osoby, které přímo manipulují s přípravky.

II. stupeň – fyzická osoba, která u subjektu, který v rámci svých profesních činností používá přípravky, řídí a vykonává dohled nad používáním přípravků na ochranu rostlin. Držitele osvědčení II. stupně musí mít každý subjekt, který používá přípravky.

III. stupeň – fyzická osoba, prostřednictvím které subjekty v rámci svých profesních činností poskytují poradenství v oblasti ochrany rostlin, distribuují přípravky pro profesionální použití a pořádají kurzy a školení k získání odborné způsobilosti.

Důležitou informací je to, že držitelé osvědčení II. resp. III. stupně jsou zároveň způsobilí i pro činnosti držitele osvědčení I. resp. II. stupně.

Možnosti získání odborné způsobilosti:

Nejčastějším a nejběžnějším způsobem získání osvědčení je **absolvování základních kurzů a doplňujících školení u vzdělávacích zařízení pověřených MZe a případně následným absolvováním zkoušky u ÚKZÚZ:**

Obr. 1 – Obsluha postřikovače musí být držitelem osvědčení min. I. stupně

Obr. 2 – Dohled nad vedením záznamů o používaných přípravcích provádí držitel osvědčení II. stupně (resp. III. stupně)

I. stupeň – absolvování základního kurzu u vzdělávacího zařízení pověřeného MZe. Délka kurzu je 12 hodin a osvědčení I. stupně je vydáno vzdělávacím zařízením na konci kurzu bez nutnosti absolvování zkoušky. Délka platnosti osvědčení jsou 3 roky.

II. stupeň – absolvování základního kurzu u vzdělávacího zařízení pověřeného MZe. Délka kurzu je 15 hodin. Po absolvování kurzu je nutné absolvovat zkoušku u ÚKZÚZ, a to formou písemného testu. Tato zkouška je uspořádána buď na konci kurzu přímo u vzdělávacího zařízení, nebo ji lze absolvovat na předem vyhlášených termínech zkoušky na pracovištích ÚKZÚZ. Délka platnosti osvědčení je 5 let.

III. stupeň – absolvování základního kurzu u vzdělávacího zařízení pověřeného MZe. Délka kurzu je 18 hodin. Po absolvování kurzu je nutné absolvovat zkoušku u ÚKZÚZ. Samotná zkouška se skládá z písemné části formou testu a z následné ústní části. Tato zkouška je uspořádána buď na konci kurzu přímo u vzdělávacího zařízení, nebo ji lze absolvovat na předem vyhlášených termínech zkoušky na pracovištích ÚKZÚZ. Délka platnosti osvědčení je 5 let.

Odbornou způsobilost lze získat i na základě **dosahového vzdělání**. Zákon a vyhláška definuje pro jednotlivé stupně tyto podmínky vzdělání:

I. stupeň – za držitele osvědčení I. stupně se považují po dobu 3 let od ukončení studia absolventi středního vzdělání s výučním listem v oboru 41-51-H/01 Zemědělec – farmář, 41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů, 41-52-H/01 Zahradník.

II. stupeň – za držitele osvědčení II. stupně se považují po dobu 3 let od ukončení studia absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou v oboru 41-04-M/01 Rostlinolékařství, 41-41-M/01 Agropodnikání,

Obr. 3 – Příklad nesprávné aplikace přípravku na ochranu rostlin

41-42- M/01 Vinohradnictví, 41-44-M/01 Zahradnictví, 41-45-M/01 Mechanizace a služby nebo vysokoškolského magisterského studijního programu se zaměřením na fytotechniku.

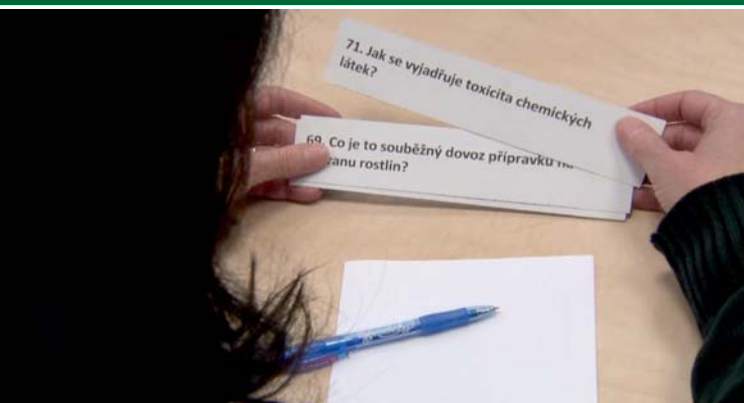
II. a III. stupeň – za držitele II. či III. stupně se považuje osoba, která splňuje podmínky vzdělání rostlinolékaře, tj. absolvent magisterského či doktorského studijního programu rostlinolékařství, celoživotního vzdělávání oboru rostlinolékařství nebo držitel vědecké hodnosti rostlinolékařství či ochrany rostlin nebo absolvent zahraniční vysoké školy v oboru rostlinolékařství. Osvědčení s platností na 5 let vydává ÚKZÚZ na základě podané žádosti.

Možnosti prodloužení odborné způsobilosti:

Na konci platnosti osvědčení, v případě zájmu o pokračování v odborné způsobilosti, držitel osvědčení mohou takto získaná **osvědčení prodloužit** následujícím způsobem:

I. stupeň – absolvování doplňujícího školení pro I. stupeň u vzdělávacího zařízení pověřeného MZe. Délka školení je 8 hodin a prodlužovací osvědčení vydává vzdělávací zařízení po absolvování školení. Délka platnosti nového osvědčení jsou 3 roky.

II. stupeň – absolvování doplňujícího školení pro II. stupeň u vzdělávacího zařízení pověřeného MZe. Délka školení je 8 hodin. Prodlužovací osvědčení vydává (bez zkoušky) na žádost ÚKZÚZ. K žádosti je potřeba doložit absolvování doplňujícího školení. K prodloužení osvědčení musí dojít před uplynutím doby platnosti původního osvědčení, ale nejvýše 1 rok před koncem platnosti dosavadního osvědčení. Délka platnosti osvědčení je 5 let.

Obr. 4 – Součástí zkoušky pro získání osvědčení III. stupně je ústní část

Obr. 5 – Vzor osvědčení II. stupně

III. stupeň – absolvování doplňujícího školení pro III. stupeň u vzdělávacího zařízení pověřeného MZe. Délka školení je 8 hodin. Po absolvování školení je potřeba úspěšně absolvovat u ÚKZÚZ zkoušku. Zkouška je písemná a lze ji absolvovat buď na konci doplňujícího školení nebo na předem vyhlášených termínech u ÚKZÚZ. K prodloužení osvědčení musí dojít před uplynutím doby platnosti původního osvědčení, ale nejvýše 1 rok před koncem platnosti dosavadního osvědčení. Délka platnosti osvědčení je 5 let.

Další možnosti získání odborné způsobilosti:

Odborná praxe dlouho požadovala možnost zkráceného kurzu pro získání odborné způsobilosti I. stupně pro tzv. sezónní pracovníky, který by byl zaměřen především pro tu činnost, kterou po zkrácenou dobu bude pracovník u zaměstnavatele vykonávat. Za tímto účelem byl legislativně zaveden tzv. **zaměstnavatelem organizovaný kurz**. Tento kurz je pořádán podle zákonem daných podmínek zaměstnavatelem pouze pro své zaměstnance. Jeho rozsah je předepsán na 6 hodin a absolventi tohoto kurzu jsou považováni za držitele I. stupně pouze pro daného zaměstnavatele a daný kalendářní rok. Takto získané osvědčení nelze prodloužit a absolvovat takový kurz lze pouze jednou za 2 roky.

Česká republika je součástí Evropské unie a proto lze získat odbornou způsobilost i v **jiném členském státě EU**. Za odborně způsobilou osobu pro nakládání s přípravky se považuje i osoba, která získala odbornou způsobilost v odpovídajícím rozsahu vykonávané činnosti v jiném členském státě. V tomto případě je však zapotřebí tzv. vzájemné uznávání odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky získané v jiném členském státě EU. Držitel takto získaného osvědčení (i cizinec) se musí obrátit na MZe (Oddělení vzdělávání a poradenství) s žádostí o uznání takto získaného osvědčení.

Obr. 6 – Jak tuto aplikaci vidí odborně způsobilá osoba?

Přehled užitečných odkazů:

Stránky ÚKZÚZ:

<http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/>

ÚKZÚZ - Odborná způsobilost pro nakládání s přípravky:

<http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/zemedelska-inspekce/odborna-zpusobilost/>

Přehled vyhlášených termínů kurzů a školení u vzdělávacích zařízení pověřených MZe:

<http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/zemedelska-inspekce/odborna-zpusobilost/odborna-zpusobilost-seznam-skoleni.html>

Státní zdravotní ústav – Odborná způsobilost a ochrana zdraví:

<http://www.szu.cz/tema/odborna-zpusobilost-por-a-ochrana-zdravi?highlightWords=zp%C5%AFsobilost>

Použité zkratky:

EU – Evropská unie

MZd – Ministerstvo zdravotnictví

MZe – Ministerstvo zemědělství

ÚKZÚZ – Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Fotografie:

Archiv Odboru rostlinolékařské inspekce